

УДК 159.942:316.346.2:173

Тетяна ГУДЗЬ

кандидат педагогічних наук, доцент,
Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут»
<https://orcid.org/0000-0001-6133-2891>
e-mail: tatkagydz@ukr.net

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В СІМЕЙНИХ ВІДНОСИНАХ

У статті проведено теоретичний аналіз психологічних аспектів взаємозв'язку емоційного інтелекту та гендерної рівності у сімейних відносинах. Розкрито сутність понять «емоційний інтелект» та «гендерна рівність», охарактеризовано їх прояви у системі сімейної взаємодії. Визначено, що емоційний інтелект є важливим психологічним ресурсом гармонізації подружніх відносин, оскільки забезпечує здатність до емпатії, саморегуляції, конструктивної комунікації та взаєморозуміння між партнерами. З'ясовано, що реалізація гендерної рівності в сім'ї залежить від комплексу психологічних факторів, серед яких емоційна зрілість, емпатія, комунікативна культура, самооцінка, рефлексивність та готовність до партнерства. Обґрунтовано, що високий рівень емоційного інтелекту сприяє формуванню рівноправних, партнерських та психологічно здорових сімейних відносин, тоді як гендерні стереотипи та емоційна некомпетентність ускладнюють цей процес. Наголошено на доцільності подальших емпіричних досліджень зазначеної проблеми.

Ключові слова: емоційний інтелект; гендерна рівність; сімейні відносини; взаємодія між подружжям; партнерство; емпатія.

Tetyana GUDZ

Educational and Rehabilitation Institution of Higher Education «Kamyanetsi-Podilsky State Institute»

PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF THE INTERCONNECTION BETWEEN EMOTIONAL INTELLIGENCE AND GENDER EQUALITY IN FAMILY RELATIONSHIPS

The article provides a theoretical analysis of the psychological aspects of the relationship between emotional intelligence and gender equality in family relations. The relevance of the study is due to the growing attention to the problem of harmonizing marital interaction, establishing partnership principles in the family, and the need to overcome stereotypical behavior patterns that hinder the psychological well-being of women and men. The essence of the concepts of "emotional intelligence" and "gender equality" is revealed, their content in the context of family psychology is clarified. The manifestation of these phenomena in the system of family interaction is characterized, in particular in the field of emotional response, communication, role distribution, joint decision-making, and conflict resolution. It is determined that emotional intelligence is an important psychological resource for harmonizing marital relations, as it provides the ability to be aware of own emotions, empathy, self-regulation, constructive communication, and mutual understanding between partners. It has been found that

the implementation of gender equality in the family depends on a complex of psychological factors, including emotional maturity, empathy, communicative culture, self-esteem, reflexivity, tolerance for differences and readiness for partnership. It is emphasized that it is these factors that create the psychological basis for mutual respect, fair distribution of responsibility and recognition of the right of each partner to self-realization. It is substantiated that a high level of emotional intelligence contributes to the formation of equal partnership and psychologically healthy family relationships, while gender stereotypes, emotional immaturity, a low level of reflection and insufficient communicative competence complicate this process, provoke conflicts, uneven distribution of responsibilities and emotional alienation. It is emphasized that the relationship between emotional intelligence and gender equality has not only theoretical, but also practical significance for psychological counseling of families, preparation of young people for marriage, and development of programs for the development of emotional competence. The feasibility of further empirical research on this problem is emphasized.

Keywords: emotional intelligence; gender equality; family relationships; marital interaction; partnership; empathy.

<https://doi.org/10.31891/PT-2026-2-34>

Стаття надійшла до редакції / Received 14.04.2026

Прийнята до друку / Accepted 11.05.2026

Опубліковано / Published 28.05.2026



This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

© Тетяна ГУДЗЬ

Постановка проблеми у загальному вигляді

та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі психологічних факторів у забезпеченні гармонійних сімейних відносин, серед яких важливе місце посідають емоційний інтелект та гендерна рівність. Емоційний інтелект визначає здатність партнерів до емоційного усвідомлення, емпатії, саморегуляції та конструктивної комунікації, тоді як гендерна рівність у сім'ї проявляється у партнерстві, взаємоповазі, справедливому розподілі сімейних обов'язків та спільному прийнятті рішень [1, с. 29]. Проте у реальній сімейній взаємодії нерідко зберігаються гендерні стереотипи, емоційна некомпетентність і труднощі міжособистісного порозуміння, що негативно впливають на якість подружніх відносин. Це зумовлює необхідність дослідження психологічних аспектів взаємозв'язку емоційного інтелекту та гендерної рівності у сімейних відносинах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

У сучасній психологічній науці проблема емоційного інтелекту розглядається як одна з ключових у контексті міжособистісної взаємодії, емоційної саморегуляції та розвитку емпатії. У дослідженнях О. Бабяк [1], Т. Комар [2] доведено, що емоційний інтелект є важливою

передумовою конструктивного спілкування та гармонізації сімейних стосунків. Водночас у наукових працях Х. Маркович, А. Шардакова [3], Т. Хлівнюк, К. Кулава, Н. Горпиненко [4] присвячених гендерній рівності, акцентується увага на необхідності утвердження партнерських засад у сім'ї, рівного розподілу ролей, взаємної поваги та подолання дискримінаційних стереотипів. Однак, незважаючи на значний науковий доробок у межах обох проблемних полів, питання психологічного взаємозв'язку емоційного інтелекту та гендерної рівності в сімейних відносинах залишається недостатньо розробленим. Потребують подальшого вивчення механізми впливу емоційної компетентності партнерів на реалізацію принципів гендерної рівності в сім'ї, що й визначає наукову спрямованість цієї статті.

Формулювання цілей статті

Мета статті полягає у з'ясуванні психологічних особливостей взаємозв'язку емоційного інтелекту та гендерної рівності в сімейних відносинах.

Завдання статті: 1) розкрити сутність понять «емоційний інтелект» і «гендерна рівність»; 2) проаналізувати їх прояв у системі сімейної взаємодії; 3) визначити психологічні чинники, що впливають на реалізацію гендерної рівності в сім'ї.

Виклад основного матеріалу

Емоційний інтелект у сучасній психології розглядається як здатність особистості усвідомлювати власні емоції, розуміти емоції інших людей, здійснювати емоційну саморегуляцію та вибудовувати конструктивну міжособистісну взаємодію. Його структура охоплює емпатію, емоційну чутливість, самоконтроль, комунікативну гнучкість та здатність до вирішення конфліктних ситуацій [6, с. 282]. У сімейному житті емоційний інтелект виступає важливою умовою психологічної близькості, взаємопідтримки та гармонійної комунікації між партнерами.

Гендерна рівність трактується як принцип рівних прав, можливостей та відповідальності жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності, у тому числі й у сім'ї. У сімейних відносинах вона виявляється у партнерському типі взаємодії, взаємоповазі, справедливому розподілі ролей та спільному прийнятті рішень. Реалізація гендерної рівності передбачає подолання стереотипних уявлень про сімейні ролі та утвердження психологічно зрілих форм співжиття [5, с. 400]. Отже, емоційний інтелект і гендерна рівність є

взаємопов'язаними категоріями, що визначають якість сімейної взаємодії та психологічний добробут партнерів.

У системі сімейної взаємодії емоційний інтелект виявляється насамперед у здатності партнерів розпізнавати власні емоційні стани та емоції один одного, адекватно реагувати на них, виявляти емпатію, підтримку та емоційну стриманість у складних ситуаціях. Саме в сім'ї емоційна компетентність набуває особливої значущості, оскільки щоденне спілкування між подружжям супроводжується необхідністю погодження інтересів, спільного вирішення побутових, виховних та соціальних питань. Високий рівень емоційного інтелекту сприяє відкритості у спілкуванні, зниженню конфліктності, формуванню довіри та взаємної поваги [7]. Натомість недостатній розвиток емоційної саморегуляції часто призводить до загострення суперечностей, нерозуміння, образ, маніпулятивних форм поведінки та емоційного дистанціювання.

У сімейних відносинах емоційний інтелект проявляється також через уміння партнерів конструктивно вирішувати конфлікти. Здатність слухати, розуміти почуття іншого, контролювати власні афективні реакції та враховувати психологічний стан партнера створює основу для діалогічної взаємодії. Це дозволяє уникати деструктивних моделей спілкування, що ґрунтуються на звинуваченні, домінуванні або емоційному тиску. Отже, емоційний інтелект є важливою умовою стабільності сімейних стосунків та психологічного благополуччя сім'ї.

Гендерна рівність у системі сімейної взаємодії проявляється через партнерський характер відносин, рівноправну участь жінки та чоловіка у прийнятті рішень, справедливий розподіл сімейних ролей та відповідальності, а також взаємне визнання права кожного на самореалізацію. У такій моделі взаємодії відносини будуються не на жорстко закріплених стереотипах, а на домовленості, взаємоповазі та обліку потреб обох партнерів. Гендерна рівність у сім'ї сприяє формуванню атмосфери психологічної безпеки, в якій кожен член сім'ї може вільно висловлювати думки, почуття та очікування без страху засудження чи дискримінації [4, с. 26].

Водночас у багатьох сім'ях ще зберігаються традиційні уявлення про ролі жінки і чоловіки, які можуть ускладнювати побудову рівноправних відносин. Такі уявлення часто зумовлюють асиметрію у розподілі домашніх обов'язків, відповідальності за виховання дітей, фінансового забезпечення чи емоційної праці. В результаті це може породжувати напруження, незадоволення, почуття несправедливості та зниження якості сімейної комунікації. Саме тому реалізація гендерної рівності вимагає не лише соціального усвідомлення, а й психологічної

готовності партнерів до співпраці, поваги та переосмислення усталених моделей поведінки.

Реалізація гендерної рівності в сім'ї є складним та багатовимірним процесом, що зумовлюється не лише соціально-економічними умовами, рівнем правової культури чи суспільними трансформаціями, а й системою психологічних факторів, що визначають характер взаємодії між подружжям. Саме на рівні щоденної міжособистісної комунікації, розподілу ролей, способів прийняття рішень, емоційного реагування та ставлення до партнера виявляється реальна, а не декларативна рівність жінки та чоловіка [4, с. 28]. Тому аналіз психологічних факторів, що впливають на утвердження гендерної рівності у сімейних відносинах, дозволяє глибше зрозуміти механізми гармонізації подружньої взаємодії та причини виникнення дисбалансу у сімейній системі.

Одним із провідних психологічних факторів є *емоційна зрілість особистості*. Вона виявляється у здібності людини усвідомлювати власні переживання, контролювати емоційні реакції, брати відповідальність за свою поведінку та будувати взаємини на основі поваги до іншого. Емоційно зріла особистість не прагне утвердитися через домінування, контроль чи знецінення партнера. Навпаки, вона схильна до співпраці, конструктивного діалогу, компромісу та визнання рівної значущості іншої людини. У сім'ї це має особливе значення, оскільки саме емоційна незрілість часто зумовлює конфлікти, ревності, образи, маніпуляції, прагнення до влади чи нав'язування партнерові стереотипних ролей. Отже, емоційна зрілість створює психологічну основу для рівноправної взаємодії, у якій кожен із партнерів сприймається як автономна і цінна особистість [2, с. 324].

Тісно пов'язані із цим є *рівень розвитку емоційного інтелекту*. Емоційний інтелект передбачає здатність розпізнавати власні емоції та емоції інших людей, правильно їх інтерпретувати, регулювати емоційні стани та використовувати емоційну інформацію для побудови ефективної взаємодії. У контексті гендерної рівності в сім'ї емоційний інтелект виконує важливу функцію, оскільки сприяє формуванню взаєморозуміння між партнерами, зменшує ризик агресивних чи принизливих форм спілкування, полегшує обговорення спірних питань. Люди з розвиненим емоційним інтелектом зазвичай краще усвідомлюють не лише власні потреби, а й внутрішній стан партнера, що допомагає відмовитися від односторонніх вимог і перейти до взаємного врахування інтересів. У сімейній взаємодії це означає здатність обговорювати побутові, фінансові, виховні чи професійні

питання не з позиції сили, а з позиції співучасті та партнерства [6, с. 284].

Надзвичайно важливим фактором є *емпатія* як здатність до емоційного співпереживання, розуміння почуттів та станів іншої людини. Саме емпатія дозволяє вийти за межі власного досвіду, побачити ситуацію очима партнера, поінформувати його труднощі, потреби та очікування. У сімейному житті емпатія сприяє взаємній підтримці, терпимості, делікатності у спілкуванні, визнанню внеску кожного у спільне життя. Якщо подружжя здатне до емпатійного розуміння один одного, значно зменшується ризик жорсткого нав'язування традиційних ролей, ігнорування інтересів партнера або знецінення його емоційної та фізичної праці. Натомість низький рівень емпатії часто породжує байдужість, егоцентризм, нечутливість до перевантаження іншого, що особливо помітно у сфері розподілу домашніх обов'язків, виховання дітей та емоційної підтримки [3, с. 195]. Відтак емпатія є однією із базових психологічних передумов реалізації рівноправних відносин у сім'ї.

Істотний вплив на гендерну рівність має *характер комунікативної культури подружжя*. Комунікативна культура охоплює здатність відкрито висловлювати думки та почуття, слухати партнера, вести діалог без приниження, агресії чи психологічного тиску, а також домовлятися щодо розподілу ролей, обов'язків та відповідальності. Саме у комунікації виявляється, наскільки сім'я функціонує як партнерська система. Якщо взаємодія будується на взаємних звинуваченнях, наказовому тоні, мовчазному ігноруванні чи емоційному шантажі, говорити про гендерну рівність досить складно, навіть якщо воно формально декларується. Натомість, конструктивне спілкування сприяє узгодженню позицій, зменшенню напруги та утвердженню взаємної поваги [7]. Комунікативна зрілість дозволяє партнерам обговорювати питання кар'єри, материнства та батьківства, побуту, фінансів, відпочинку та самореалізації без апеляції до жорстких гендерних шаблонів.

Окремим вагомим чинником є *система гендерних установок, переконань і стереотипів*, засвоєних особистістю у процесі соціалізації. Саме ці внутрішні уявлення часто визначають, як чоловік і жінка сприймають свої ролі в сім'ї, що вважають «природним» чи «правильним», якими мають бути обов'язки кожного з партнерів. Якщо особистість з дитинства засвоїла патріархальні моделі, в яких чоловік асоціюється виключно з владою, забезпеченням та контролем, а жінка лише з турботою, підпорядкуванням та домашньою працею, то навіть за наявності зовнішньої орієнтації на рівність у внутрішньому світі

можуть зберігатися психологічні бар'єри до її реалізації. Такі установки нерідко виявляються у невидимих формах: очікуванні, що саме жінка повинна відповідати за емоційний клімат у сім'ї, організацію побуту, догляд за дітьми та літніми родичами; переконанні, що чоловік не повинен виявляти вразливість або брати активну участь у догляді [8, с. 1658]. Тому для утвердження гендерної рівності важлива не лише зовнішня поведінка, а й внутрішня готовність партнерів переглядати стереотипи, критично осмислювати власні переконання та змінювати звичні моделі реагування.

Важливим психологічним чинником також є *самооцінка та рівень самоповаги*. Людина з адекватною самооцінкою, як правило, не потребує самоствердження через приниження іншого або встановлення над ним влади. Вона легше визнає право партнера на власну думку, особисті межі, професійний розвиток та самореалізацію. Низька чи нестійка самооцінка може породжувати підвищену тривожність, ревності, потребу у контролі, прагнення підпорядкувати іншого, аби компенсувати внутрішню невпевненість. У сімейному житті це може виявлятися як небажання ділити відповідальність, страх втрати авторитету, негативне ставлення до професійного успіху партнера чи опір перерозподілу ролей [8, с. 1660]. Таким чином, особистісна самоповага є важливою умовою для формування рівноправної моделі подружніх відносин.

Не менш значущим фактором виступає *рівень рефлексивності*, тобто здатність особистості аналізувати власні дії, мотиви, настанови та наслідки своєї поведінки. Рефлексія дозволяє усвідомити, наскільки власні вчинки відповідають принципам поваги, справедливості та рівноправності. Завдяки рефлексивності людина може побачити, що певні її реакції або очікування ґрунтуються не на реальних потребах сім'ї, а на нав'язаних зразках поведінки. У подружньому житті рефлексія допомагає помічати приховані форми нерівності: нерівномірний розподіл емоційної праці, непомітне знецінення домашньої роботи, автоматичне покладання відповідальності за виховання дітей на одного з партнерів, різне ставлення до професійної реалізації подружжя. Саме здатність до самоспостереження та переосмислення власної позиції уможливорює внутрішні зміни, без яких реальна гендерна рівність залишається поверховою [1, с. 33].

Варто також звернути увагу на *рівень психологічної готовності до партнерства*. Партнерські відносини вимагають не лише позитивного ставлення до ідеї рівності, а й здатності щодня реалізовувати її у поведінці. Це означає готовність брати участь у спільному прийнятті рішень, розподіляти обов'язки відповідно до

можливостей та домовленостей, а не за стереотипною ознакою статі, підтримувати професійні та особистісні прагнення партнера, визнавати його рівне право на відпочинок, розвиток та власний простір. Психологічна неготовність до партнерства часто проявляється у прагненні уникати відповідальності, перекладати значну частину побутового або емоційного навантаження на іншого, зберігати ієрархічний характер взаємовідносин [2, с. 325]. Отже, важливою є саме внутрішня установка на співпрацю, а не на суперництво чи одностороннє керівництво сімейним життям.

Серед психологічних факторів доцільно виділити і *толерантність до відмінностей*. Гендерна рівність у сім'ї не означає стирання індивідуальних особливостей або повної одноманітності чоловіка та жінки. Її сутність полягає у визнанні рівної цінності обох партнерів за наявності різних темпераментів, стилів поведінки, професійних пріоритетів, способів переживання емоцій та життєвих стратегій. Толерантність дозволяє не сприймати ці відмінності як загрозу власній позиції, а бачити в них ресурс для взаємодоповнення [5, с. 401].

Значну роль відіграє також *психологічний досвід батьківської сім'ї*. Саме в родині походження людина вперше засвоює моделі взаємин між чоловіком і жінкою, способи розподілу ролей, форми емоційного реагування, уявлення про владу, обов'язок, турботу та відповідальність. Якщо в батьківській сім'ї панувала атмосфера взаємоповаги, підтримки та відносного балансу обов'язків, імовірність відтворення партнерської моделі у власному шлюбі зростає. Якщо ж дитина спостерігала домінування одного з батьків, знецінення праці іншого, емоційну холодність або жорсткий поділ ролей, це може закріпитися як «норма» і вплинути на її власні сімейні сценарії [7]. Саме тому усвідомлення та переосмислення досвіду первинної сімейної соціалізації є важливим етапом становлення гендерно чутливої та психологічно зрілої подружньої взаємодії.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

У результаті теоретичного аналізу встановлено, що емоційний інтелект і гендерна рівність є взаємопов'язаними психологічними феноменами, які істотно впливають на характер сімейної взаємодії. Емоційний інтелект визначає здатність партнерів усвідомлювати власні емоції, розуміти емоційні стани один одного, здійснювати саморегуляцію та вибудовувати конструктивне спілкування. Гендерна рівність у сімейних відносинах виявляється у взаємоповазі,

рівноправному розподілі ролей та відповідальності, спільному прийнятті рішень, визнанні права кожного з партнерів на самореалізацію та особистісну автономію.

Встановлено, що високий рівень емоційного інтелекту створює сприятливі психологічні умови реалізації принципів гендерної рівності у сім'ї. Зокрема, розвинена емпатія, емоційна чутливість, комунікативна гнучкість та здатність до саморегуляції сприяють партнерському типу взаємодії, знижують конфліктність, полегшують узгодження інтересів подружжя та забезпечують емоційно безпечне середовище для обох партнерів. У той же час, недостатній розвиток емоційної компетентності, закріплені гендерні стереотипи, низький рівень рефлексії та комунікативної культури можуть ускладнювати утвердження рівноправних відносин, породжувати дисбаланс у розподілі обов'язків, емоційне відчуження та психологічну напруженість у сім'ї.

Доведено, що реалізація гендерної рівності в подружніх відносинах залежить від комплексу психологічних факторів, серед яких особливе значення мають емоційна зрілість, емпатія, самооцінка, готовність до партнерства, толерантність до відмінностей, а також рефлексивне осмислення власних установок та моделей поведінки. Саме ці фактори створюють основу для гармонійної сімейної взаємодії, заснованої на повазі, співпраці та психологічному балансі між партнерами.

Отже, емоційний інтелект слід розглядати як важливий ресурс формування гендерно рівноправних сімейних відносин, а гендерну рівність як одну з умов повноцінного емоційного розвитку особистості у шлюбі та сім'ї. Їх взаємозв'язок має не лише теоретичне, а й практичне значення, оскільки може бути враховано у психологічному консультуванні сімей, підготовці молоді до шлюбу, розробці програм розвитку емоційної компетентності та формуванні гендерно чутливої культури сімейного спілкування.

Перспективи подальших розвідок убачаються в емпіричному дослідженні взаємозв'язку між рівнем емоційного інтелекту подружжя та особливостями реалізації гендерної рівності в різних типах сімей. Перспективним є також вивчення впливу вікових, соціокультурних і професійних чинників на характер цього взаємозв'язку, а також розроблення й апробація психолого-педагогічних програм, спрямованих на розвиток емоційного інтелекту та утвердження партнерських засад у сімейних відносинах.

Література

1. Бабяк О. О. Проблема емоційного інтелекту в психологічній науці. Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови. 2021. Т. 1, № 16. С. 29-44. DOI: <https://doi.org/10.33189/epsn.v1i16.139>
2. Комар Т. Емоційний інтелект як фактор особистісної готовності до подружнього життя. Psychology Travelogs. 2024. № 4. С. 324-332. DOI: <https://doi.org/10.31891/PT-2024-4-31>
3. Маркович Х. М., Шардакова А. С. Гендерна рівність у сімейних відносинах: правові аспекти захисту прав жінок та чоловіків у шлюбі. Аналітично-порівняльне правознавство. 2024. № 5. С. 193-198. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.05.30>
4. Хлівнюк Т. П., Кулава К. О., Горпиненко Н. В. Впровадження гендерно-чутливого та конфліктологічного підходів у соціальній роботі з різними клієнтами на рівні територіальних громад. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2023. № 1 (125). С. 26-33. DOI: <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2023.01/026-033>.
5. Цимбалюк А. О., Васюк К. М. Особливості стратегій вирішення конфлікту в осіб з різним рівнем емоційного інтелекту. Період трансформаційних процесів в світовій науці: задачі та виклики : матеріали конференції МЦНД, м. Кропивницький, Україна, 06 черв. 2025 р. Кропивницький, 2025. С. 400-402.
6. Шпак М. Емоційний інтелект в контексті сучасних психологічних досліджень. Психологія особистості. 2011. № 1. С. 282-288.
7. Perera C., Bakrania S., Ipince A., Nesbitt-Ahmed Z., Obasola O., Richardson D. et al. Impact of social protection on gender equality in low- and middle-income countries: a systematic review of reviews. Campbell Systematic Reviews. 2022. Vol. 18, No. 2. Art. c12-1240. DOI: <https://doi.org/10.1002/c12.1240>.
8. Raj A., Kumra T., Darmstadt G. L., Freund K. M. Achieving gender and social equality: more than gender parity is needed. Academic Medicine. 2019. Vol. 94, No. 11. P. 1658-1664. DOI: <https://doi.org/10.1097/ACM.0000000000002877>

References

1. Babiak, O. O. (2021). Problema emotsiinoho intelektu v psyholohichnii nauki. *Osvita osib z osoblyvymy potrebamy: shliakhy rozbudovy*, 1(16), 29–44. <https://doi.org/10.33189/epsn.v1i16.139>
2. Komar, T. (2024). Emotsiinyi intelekt yak faktor osobystisnoi hotovnosti do podruzhnogo zhyttia. *Psychology Travelogs*, 4, 324–332. <https://doi.org/10.31891/PT-2024-4-31>

3. Markovych, Kh. M., & Shardakova, A. S. (2024). Genderna rivnist u simeinykh vidnosynakh: pravovi aspekty zakhystu prav zhinok ta cholovikiv u shliubi. *Analychno-porivnialne pravoznavstvo*, 5, 193–198. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.05.30>
4. Khlivniuk, T. P., Kulava, K. O., & Horpynenko, N. V. (2023). Vprovadzhenia henderno-chutlyvoho ta konfliktolohichnoho pidkhodiv u sotsialnii roboti z riznymy kliientamy na rivni terytorialnykh hromad. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii*, 1(125), 26–33. <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2023.01/026-033>
5. Tsymbaliuk, A. O., & Vasiuk, K. M. (2025). Osoblyvosti stratehii vyrishennia konfliktu v osib z riznym rivnem emotsiinoho intelektu. In *Period transformatsiinykh protsesiv v svitovii nautsi: zadachi ta vyklyky: materialy konferentsii MTsND* (pp. 400–402). Kropyvnytskyi, Ukraine, June 6, 2025.
6. Shpak, M. (2011). Emotsiinyi intelekt v konteksti suchasnykh psykhologichnykh doslidzhen. *Psykhologhiia osobystosti*, 1, 282–288.
7. Perera, C., Bakrania, S., Ipince, A., Nesbitt-Ahmed, Z., Obasola, O., Richardson, D., et al. (2022). Impact of social protection on gender equality in low- and middle-income countries: a systematic review of reviews. *Campbell Systematic Reviews*, 18(2), e1240. <https://doi.org/10.1002/cl2.1240>
8. Raj, A., Kumra, T., Darmstadt, G. L., & Freund, K. M. (2019). Achieving gender and social equality: more than gender parity is needed. *Academic Medicine*, 94(11), 1658–1664. <https://doi.org/10.1097/ACM.0000000000002877>